

RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 10.08.2005 nr OSI-2-7.1/05/1279

Meie 22.08.2005 nr 8-1/11455

Kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli kontrolliaruanne riigi 2004. aasta majandusaasta koondaruande kohta"

2004. aasta oli avaliku sektori üksuste raamatupidamises põhjalike muutuste aasta. Alates 01.01.2004 jõustus riigi raamatupidamise üldeeskiri (edaspidi üldeeskiri), mis tingis muutusi arvestuspõhimõtetes, aruandluse süsteemis ja raamatupidamisprogrammides. Üldeeskiri rakendati alates 01.01.2004 1300 üksuses ning seisuga 01.01.2005 lisandus neile veel 450 üksust. Üksuste erineva taseme tõttu valmisid kvartaalsed koondaruanded hilinemisega, olles põhjustatud üksuste hilinemisest aruandluse esitamisel kui ka aruannetes leitud puuduste parandamise vajadusest. Rahandusministeeriumi hinnangul on aruandluse esitamine pidevalt paranenud, samas pole veel kaugeltki põhjust rahuloluks. Samuti pole kõiki puudusi võimalik avastada ja likvideerida saldoandmike ülevaatamise ja konsolideerimise protsessis. Seetõttu peame väga oluliseks siseaudiitorite ja Riigikontrolli osalemist aruandluse analüüsimisel ja arvestuse kontrollimisel.

Üldeeskirja rakendamisel nähti võimalikke probleeme ette. Seetõttu kehtestati teadlikult 2-aastane üleminekuaj, andes võimaluse, et 2004. aastal võivad aruandluses esineda vead, mis tulenevad suurest konsolideeritavate üksuste arvust ja nende erinevast tasemest finantsarvestuse alal. Samuti keskenduti esmajärjekorras igapäevaste tehingute korrektsele arvestusele ning anti enam aega põhivara ümberhindluste läbiviimiseks. Viimane peab olema lõpetatud hiljemalt 31.12.2005.

Oleme tänulikud Riigikontrolli järjekindlale tööle finantsarvestuse ja -aruandluse kontrollimisel ning nende poolt kontrolliaruandes kokkuvõtlikult osutatud puudustele ja tähelepanekutele. Riigikontrolli poolt kontrolliaruandes rahandusministri teatud ettepanekute osas vastame järgmist.

Ettepanek	Vastus
Koostöös Riigikontrolliga vaadata üle ja vajaduse korral täiendada riigi finantsaruannete auditeerimise mudelit.	Rahandusministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekuga vaadata omavahelises koostöös üle siseauditi eest vastutavate isikute kohustused riigiraamatupidamiskohustuslaste finantsaruannete auditeerimisel. Siseauditi eest vastutavatele isikutele pandi kohustus anda hinnang riigi raamatupidamiskohustuslase majandusaasta aruandele ja tehingute seaduslikkusele 2003. aastal vastu võetud "Riigieelarve seaduse" muudatusega.

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
<http://www.fin.ee>

E-post: info@fin.ee
kantslei@fin.ee

Klappäev Reg nr
23.08.05 OSI-2-7.1/05/1279-2

	Vastavasisulise muudatuse ettepaneku tegi Riigikontroll (Riigikontrolli kiri 07.05.2003 nr 6-2/03/546-2; 17.11.2003 nr 6-2/03/1665). Rahandusministeerium koostas koostöös Riigikontrolliga juhendmaterjali, mis annab suunised majandusaasta aruande õigusele ja tehingute seaduslikkusele hinnangu andmiseks ning viis läbi vastavasisulise koolituse. 2004. aasta majandusaasta aruanne oli esimene, millele siseauditi eest vastutavad isikud hinnangu pidid andma. Riigiraamatupidamiskohustuslasel polnud 2004. aastal teist tõhusamat vahendit veendumaks, et aruanne, mis esitatakse Rahandusministeeriumile konsolideerimiseks ja Valitsusele heakskiitmiseks, ei sisalda vigu ja tehingud on seaduslikud. Toetame Riigikontrolli arvamust, et siseaudiitor ei tohiks oma hinnangus viidata rahvusvahelistele auditeerimisstandarditele, kuna nende töö ei ole ega saagi olla täielikult sõltumatu.
Tagada, et siseaudiitorid lähevad finantsauditi tegemisel valitsemisala riskihinnangutest, samuti tagada siseaudiitoritele piisav finantsauditi ning finantsarvestuse alane koolitus.	Siseaudiitorid peavad lähtuma auditeeritavate valdkondade valikul ja konkreetse auditi ulatuse määramisel riskihinnangutest. Sellest põhimõttest lähtutakse ka majandusaasta aruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele hinnangu andmisel. Siseaudiitorite koolitamisele on Rahandusministeerium pööranud suurt tähelepanu. Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond on koolituste osas teinud kaks aastat koostööd Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskusega. Leiame, et siseaudiitoritele on loodud võimalus finantsauditi ja finantsarvestuse alaste teadmiste täiendamiseks.
Veenduda enne riigi majandusaasta koondaruande koostamist riigi osalusega äriühingute, riigi asutatud sihtasutuste, avalik-õiguslike juriidiliste isikute ning kohalike omavalitsuste esitatud saldoandmikus toodud andmete õigsuses. Selleks nõuda majandusaasta aruannete (sh audiitori järeldusotsuse) esitamist.	2004. a koondaruande koostamisel kontrolliti kõikide üksuste, välja arvatud kohalike omavalitsuste üksuste (kelle hulgast kontrolliti ainult Tallinna Linnavalitsuse aruannet) auditeeritud majandusaasta aruandeid. Nõustume ettepanekuga ning kavatseme alates 2005. aastast kontrollida kõikide aruannete ja saldoandmike vastavust. Samuti nõustume vajadusega tutvuda audiitori järeldusotsuste olemasolu ja sisuga.
Pöörata rohkem tähelepanu põhivara ümberhindlusele ja tagada, et ministeeriumid teeksid vajaliku ümberhindluse 2005. aasta lõpuks.	Rahandusministeeriumi roll selles protsessis on seadusandlus (mis on üldeeskirja näol olemas) ning koolitamine/nõustamine. Kinnitame, et põhivara ümberhindluse teemaga oleme tegelnud pidevalt ning kavatseme sellele jätkuvalt pöörata tõsist tähelepanu, kogudes ministeeriumitelt vastavat informatsiooni ja vajadusel neid nõustades. Rahandusministeerium ei saa aga tagada ümberhindluse läbiviimist teistes ministeeriumites, kuivõrd see on vastavate ministeeriumite kohustus.

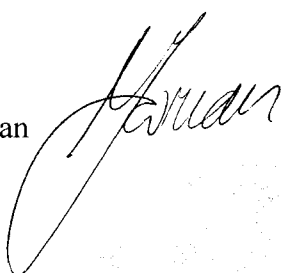
Nõuda ministriumidelt valitsemisala raamatupidamise siseeeskirja kinnitamist.	Valitsemisala sise-eeskirja kinnitamise nõue on kehtestatud üldeeskirjas. Vastavalt Riigikontrolli tähelepanekutele võtame ühendust nende ministriumitega, kellel siseeeskiri on praeguseks veel kehtestamata, jälgides selle ülesande täitmist ja andes neile vajadusel abi dokumendi sisu osas.
Informeerida teisi ministreid vajaka-jäämistest raamatupidamise korralduses, mis selgusid riigi majandusaasta koond-aruande koostamisel, ja nõuda, et teised ministrid informeeriksid Rahandus-ministriumit rakendatud või rakendatavatest meetmetest.	Rahandusministriumi hinnangul on piisav informeerida riigiraamatupidamiskohustuslaste pearaamatupidajaid, kes üldeeskirja kohaselt vahetult korraldavad riigiraamatupidamis-kohustuslase raamatupidamist. Nimetatud isikud on saanud pidevalt informatsiooni kõigist valitsemisalas avastatud puudustest ning kavatseme samaga jätkata ka edaspidi. Ministreid peame vajalikuks informeerida juhul, kui koostöö riigiraamatupidamiskohustuslase pearaamu-pidajaga ei anna tulemust. Lisame, et mitmetes riigiraamatupidamiskohustuslastes on pearaamu-pidaja 2004. a jooksul vahetunud, kusjuures vahetuse tulemusena loodame senise arvestuse taseme kiiremat paranemist.
Tagada, et riigiraamatupidamis-kohustuslased peaksid varade inventeerimisel kinni riigi raamatu-pidamise üldeeskirjaga reguleeritud varade inventeerimise ja hindamise protseduuridest.	Nõuetest kinnipidamise eest vastutab iga riigiraamatupidamiskohustuslane ning nendest kinnipidamise kontrollimine on siseaudiitorite kohustus. Vajadusel teeb siseaudiitor asutuse juhile ettepaneku sisekontrollisüsteemide täiendamiseks. Tulenevalt "Vabariigi Valitsuse seaduse" § 92¹ lõikest 2 vastutab asutuse juht sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse eest. Kuna ei ole võimalik luua kõikidele asutustele sobivat sisekontrollisüsteemi, ei saa sisekontrollisüsteemi tulemuslikkuse tagamine asutustes olla Rahandusministriumi ülesanne. Samuti on siinkohal oodatud Riigikontrolli kui välise ja sõltumatu kontrolli teostaja tähelepanekud.
Täpsustada riigieelarve seaduses kapitalirendi mõistet, kuna riigiasutustele lubatav tegevus kohustuste võtmisel tuleb sätestada seaduse tasandil.	Nõustume Riigikontrolli ettepanekuga. Rahandus-ministrium teeb vastava ettepaneku, kui seaduse muutmine võetakse päevakorda.
Kaaluda vajadust täpsustada riigieelarve seadusega riigi raamatupidamise koondaastaruande struktuuri ja tegevus-aruande sisu ning kui leitakse vajalik olevat, algatada riigieelarve seaduse muudatus. Riigikontrolli hinnangul võiks kaaluda konsolideerimata ning konsoli-deeritud raamatupidamise aastaruande esitamist ühes aruandes kõrvuti veergudena ja hinnata kohalike omavalitsuste ning valitsussektori ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute kohta täiendava info esitamise ulatust.	Koondaruande vormi ja tegevusaruande sisu ei peaks Rahandusministriumi hinnangul täpsemalt seaduses sõnastama, kuna see on juba piisava täpsusega sätestatud "Raamatupidamise seaduses" (üldnõuded) ja "Riigieelarve seaduses" (erinõuded). Samas leiame, et Riigikontrolli poolt antud punktis esitatud ettepanekud on asjakohased ja neid on võimalik arvesse võtta 2005. a aastaruande koostamisel.

Siduda tegevusaruandlus strateegilise planeerimise korraldusega ning tagada, et tegevusaruanded annaksid ülevaate ministeeriumite tegevusest strateegiliste eesmärkide saavutamisel aruandeaasta jooksul. Töötada välja tegevusaruande koostamise meetodilised soovitused, et tagada aruannete ühtlane kvaliteet.

Tegevusaruanded annavad ka täna ülevaate ministeeriumite tegevustest strateegiliste eesmärkide saavutamisel. Nõustume siiski vajadusega täiendada aruandlust eelkõige eesmärkide, tegevuste ja nende maksumuse omavaheliste seoste väljatoomisega, mis on pikaajaline protsess ning vajab ka vastava arvestuse pidamist. Samuti nõustume vajadusega töötada välja meetodilisi juhendeid, millega oleme ka alustanud.

Jätkuvat tulemuslikku koostööd soovides

Aivar Sõerd
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Juta Maar 611 3499
juta.maar@fin.ee